

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 21. oktobra 2010*

V zadevi C-81/09,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Symvoulio tis Epikrateias (Grčija) z odločbo z dne 17. oktobra 2008, ki je prispela na Sodišče 25. februarja 2009, v postopku

Idryma Typou AE

proti

Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi J.N. Cunha Rodrigues, predsednik senata, A. Arabadžiev, A. Rosas (poročevalec), U. Löhmus, sodniki, in P. Lindh, sodnica,

* * Jezik postopka: grščina.

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. marca 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za grško vlado P. Mylonopoulos, M. Apessos in N. Marioli, zastopniki,
- za Evropsko komisijo G. Braun in G. Zavvos, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 2. junija 2010

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Prve direktive Sveta z dne 9. marca 1968 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim odstavkom člena 58 Pogodbe, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (68/151/EGS) (UL L 65, str. 8; v nadaljevanju: Prva direktiva).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Idryma Typou AE, delniško družbo s sedežem v Atenah (Grčija), in Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis (ministrom za tisk in sredstva množičnega obveščanja) zaradi globe, naložene tej družbi zaradi kršitve zakonodaje in stanovskih pravil, ki urejajo delovanje televizijskih postaj.

Pravni okvir

Ureditev Unije

- 3 V prvih treh uvodnih izjavah Prve direktive je navedeno:

„ker je usklajevanje, predvideno v členu 54(3)(g) [Pogodbe EGS] in v Splošnem programu za odpravo omejitev svobode ustanavljanja podjetij, nujna zadeva, zlasti v zvezi z delniškimi družbami in drugimi družbami z omejeno odgovornostjo, ker dejavnost takih družb pogosto presega meje nacionalnega ozemlja;

ker je uskladitev nacionalnih določb v zvezi z objavo, veljavnostjo sprejetih obveznosti in ničnostjo takih družb še posebej pomembna, zlasti glede varstva interesov tretjih oseb;

ker morajo biti zato določbe Skupnosti v zvezi s temi družbami sprejete sočasno, saj je njihovo edino jamstvo nasproti tretjim osebam njihovo premoženje“.

- 4 Člen 1 Prve direktive, kakor je bil spremenjen z Aktom o pogojih pristopa Helenske republike in prilagoditvah pogodb (UL 1979, L 291, str. 17), določa:

„Usklajevalni ukrepi, predpisani s to direktivo, se uporabljajo za zakone in druge predpise držav članic v zvezi z naslednjimi tipi družb:

[...]

– v Grčiji:

ανώνυμη εταιρία, εταιρία περιορισμένης ευθύνης, ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία [delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna delniška družba]“.

- 5 Prva direktiva ima tri oddelke. Prvi se nanaša na objavo aktov družbe, drugi na veljavnost obveznosti, ki jih sprejme družba z akti svojih organov, in tretji na ničnost družbe.

Nacionalna ureditev

- 6 Člen 15(2) grške ustave v različici, ki je veljala pred spremembo leta 2001, je določal, da sta radio in televizija pod neposrednim državnim nadzorom.

- 7 Z zakonom št. 2863/2000 „Nacionalni svet za radiotelevizijo ter drugi organi in organizacije v sektorju storitev radiotelevizije“ (FEK A' 262) je bil ustanovljen nacionalni svet za radiotelevizijo (Ethniko symvoulio radiotileorasis, v nadaljevanju: ESR).

- 8 Zakon št. 2328/1995 „Pravna ureditev zasebne televizije in lokalnega radia, ureditev vprašanj v zvezi s trgom radiotelevizije in druge določbe“ (FEK A' 159, ki se v obravnavanem primeru uporablja v različici, ki izhaja iz spremembe z zakonom št. 2644/1998 „o opravljanju plačljivih radijskih in televizijskih storitev“ (FEK A' 233), v nadaljevanju: zakon št. 2328/1995) opredeljuje pravno ureditev in okvir delovanja zasebne televizije in lokalnega radia.

- 9 Ta zakon ureja med drugim podelitev dovoljenj za ustanovitev, vzpostavitev in poslovanje zasebnih televizijskih postaj ter udeležbo v delniških družbah, ki vložijo tako zahtevo za dovoljenje. Načeloma mora biti ta udeležba v obliki imenskih delnic. Največji delež delniškega kapitala, ki ga lahko ima fizična ali pravna oseba v družbi, ki je imetnik dovoljenja za ustanovitev, vzpostavitev in poslovanje televizijske postaje, je z več določbami zakona omejen na 25 %. Poleg tega mora biti ESR obveščen o vsakem prenosu delnic, ki je večji od 2,5 % delniškega kapitala.

10 Člen 3 zakona št. 2328/1995 določa:

„1. (b) Vsakršna programska vsebina (vključno z oglaševalsko), ki jo razširja radijska in televizijska postaja, mora upoštevati osebnost, čast, ugled, zasebno in družinsko življenje, poklicno, družbeno, znanstveno, umetniško, politično in vsako drugo podobno dejavnost vsake osebe, katere slika se pojavi na zaslonu ali katere ime ali zadostni elementi identifikacije se razširjajo.“

11 Člen 3(15) zakona št. 2328/1995 določa, da ESR pripravi kodekse stanovskih pravil za poklic novinarja. Člen 5 uredbe ESR št. 1/1991 določa, da „ni dovoljeno predstavljati oseb na način, ki bi lahko v danih razmerah spodbudil poniževanje, družbeno osamitev ali diskriminacijo teh oseb“.

12 Člen 4 zakona št. 2328/1995 določa:

„1. V vseh primerih kršitev (a) določb nacionalne zakonodaje, [zakonodaje] Evropske unije in mednarodnega prava, ki neposredno ali posredno urejajo zasebne televizijske postaje in splošnje delovanje zasebne televizije, (b) [...], (c) stanovskih pravil, kot so opredeljena v skladu s členom 3 tega zakona, se [...] naložijo te sankcije: (a) priporočila in opozorila, (b) globa od pet do petsto milijonov GDR [...], (c) začasna prekinitev do treh mesecev [ali] dokončno prenehanje razširjanja zadevne programske vsebine postaje, (d) začasna prekinitev do treh mesecev oddajanja celotnega televizijskega programa, (e) odvzem dovoljenja za poslovanje postaje in (f) sankcije etične narave (kot je obvezna objava izjave glede drugih naloženih sankcij). ESR svojo odločbo brez odlašanja pošlje Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis, ki opravi nadzor zakonitosti in sprejme odločbo o naložitvi sankcije. Izbira vrste upravne sankcije iz tega člena in določitev njene ravni se opravita glede na težo kršitve, gledalce oziroma

poslušalce programa, v okviru katerega je bila kršitev storjena, delež na trgu radijskih in televizijskih storitev, ki ga je morebiti pridobil imetnik dovoljenja, znesek uresničenih ali načrtovanih naložb in morebitno ponovitev kršitve. Odločba ESR o uporabi sankcij iz tega odstavka ima celovito in specifično obrazložitev ter se v vsakem primeru sprejme po zaslišanju zadevnih oseb na vsaj enem zasedanju plenarne skupščine te institucije.

[...]

3. Globe iz prejšnjih odstavkov se naložijo skupno in nerazdelno družbi ter osebno njenemu zakonitemu zastopniku (ali njenim zakonitim zastopnikom), vsem članom njenega upravnega odbora in vsem delničarjem, ki imajo več kot 2,5 % njenih delnic.

[...]

5. Navedene upravne sankcije niso odvisne od obstoja morebitne kazenske ali civilne odgovornosti.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 13 Tožeča stranka iz postopka v glavni stvari je delniška družba, ki je delničarka družbe Nea Tileorasi AE, ki ima v lasti televizijsko postajo Star Channel.
- 14 Pred Symvoulio tis Epikrateias izpodbija odločbo Ypourgos Typou kai Meson Mazikis Enimerosis št. 11840/E/11.5.2001, s katero ji je bila naložena globa 10.000.000 GDR (približno 29347 EUR) skupno in nerazdelno z družbo Nea Tileorasi AE ter drugimi delničarji in člani upravnega odbora, ker naj bi v glavnem televizijskem dnevniku televizijske postaje Star Channel z dne 14. februarja 2000 kršila obveznost upoštevanja osebnosti, časti, ugleda, družinskega življenja in domneve nedolžnosti v zvezi z več osebami. Poleg tega izpodbija odločbo ESR št. 122/91/20.4.2000, na podlagi katere je minister sprejel izpodbijano odločbo.
- 15 Četrty senat Symvoulio tis Epikrateias, ki mu je bila zadeva predložena, je zadevo zaradi velike pomembnosti odstopil občni seji.
- 16 Symvoulio tis Epikrateias je opravil nadzor ustavnosti člena 4(3) zakona št. 2328/1995 v delu, v katerem nalaga sankcijo delničarjem družbe, glede na načelo gospodarske svobode iz člena 5 grške ustave. V bistvu meni, da lahko nacionalni zakonodajalec sprejme pravila, ki odstopajo od splošne ureditve delniških družb in zlasti od načela neodgovornosti delničarja za dolgove pravne osebe, ki je temeljno in zavezujoče načelo splošne ureditve delniških družb, vendar ne ustavno načelo. Nacionalni zakonodajalec naj bi *a fortiori* imel to možnost, kadar gre za posebne družbe, ki služijo javnemu interesu in so pod neposrednim državnim nadzorom. Predložitevno

sodišče poudarja, da člen 4(3) zakona št. 2328/1995 nikakor ne določa nerazdelne odgovornosti delničarjev za „dolgove“ pravne osebe, ampak uporabo upravnih sankcij za družbo in osebe iz te določbe. Nazadnje, ta naj ne bi onemogočala ali bistveno oteževala izvajanja dejavnosti podjetja.

- 17 Symvoulio tis Epikrateias pa navaja manjšinsko mnenje med člani tega sodišča, da sporna določba nalaga delničarjem televizijskih delniških družb plačilo upravne globe, ki je naložena družbi kot taki zaradi kršitve zakonodaje pri izvajanju dejavnosti in je torej dolg, ki spada v pasivo družbe. S to določbo naj bi bila kršena temeljna načela prava delniških družb – zlasti načelo omejitve tveganj, ki jih nosi delničar – in zato gospodarsko svobodo, zaščiten s členom 5 grške ustave, ki vključuje pravico do ustanavljanja gospodarskih družb, saj naj svobodno tržno gospodarstvo ne bi moglo delovati brez takih družb. V načelu, da samo delniška družba odgovarja za dolgove družbe, naj bi se izrazilo bistvo kapitalske družbe, ki je tudi bistvo delniške družbe. Pri tem naj ne bi bilo pomembno, da družba izvaja dejavnost v javnem interesu ali da je pod neposrednim državnim nadzorom.

- 18 Symvoulio tis Epikrateias je pri proučitvi upoštevanja načela sorazmernosti ugotovilo, da zadevna zakonodaja sledi legitimnemu cilju in ne pomeni omejitve za gospodarsko svobodo, ki bi bila očitno nesorazmerna z zastavljenimi cilji, saj zanjo ni mogoče očitno šteti, da onemogoča ali bistveno otežuje izvajanje dejavnosti podjetja na področju ustanavljanja in poslovanja zasebnih televizijskih postaj.

- 19 Symvoulio tis Epikrateias zlasti poudarja, da nacionalni zakonodajalec, ki pozna razmere in dejanski položaj televizije v državi, meni, da delničar, ki ima več kot 2,5% delnic, ni navaden vlagatelj, ampak delničar, ki v bistvu ravna kot podjetnik in ki ima zaradi tega deleža v družbi možnost vplivati na vodenje pravne osebe in tako na poslovanje televizijske postaje. Predložitveno sodišče meni, da te vsebinske presoje nacionalnega zakonodajalca ni mogoče šteti za očitno napačno niti neprimerno, če se upošteva, da v skladu z zakonom št. 2328/1995 največji delež v delniškem kapitalu, ki ga lahko ima delničar (fizična ali pravna oseba), ne more presegati 25% in da je zato za vplivanje na vodenje družbe nujno potrebno sodelovanje več delničarjev pri upravljanju družbe.
- 20 Symvoulio tis Epikrateias pa navaja tudi manjšinsko mnenje med člani tega sodišča, ki dvomijo o tej obliki objektivne odgovornosti delničarjev, ki naj bi odvrčala od nakupa delnic televizijskih delniških družb. Ukrep naj ne bi spodbujal uresničevanja zastavljenega cilja, saj naj bi bil delež, ki je malo večji od 2,5%, premajhen za vplivanje na upravljanje zadev družbe in z njim naj se ne bi izogibalo temu, da družba ravna v nasprotju s stanovskimi pravili. Ukrep naj bi dejansko pomenil naložitev sankcije delničarju televizijske delniške družbe, ki ima omejen delež v delniškem kapitalu, samo zato, ker je delničar tovrstne delniške družbe.
- 21 V tem okviru se predložitveno sodišče sprašuje o združljivosti člena 4(3) zakona št. 2328/1995 z več direktivami Unije v zvezi z družbami, ki jih navaja.

- 22 V zvezi s tem meni, da se področje uporabe člena 4(3) zakona št. 2328/1995 in področje uporabe določb direktiv v zvezi z družbami ne prekrivata. Te namreč ne vsebujejo nobenega pravila, ki bi zadevalo – in še manj prepovedovalo – naložitev odgovornosti delničarjem delniške družbe z določenim deležem delnic glede plačila – skupno in nerazdelno s pravno osebo družbe – glob, naloženih za kršitve zakonodaje zaradi dejavnosti pravne osebe delniške družbe na splošno, ter natančneje, v obravnavanem primeru zaradi dejavnosti pravne osebe delniške družbe, ki je imetnik dovoljenja za ustanovitev in poslovanje televizijske postaje. Take prepovedi ni mogoče izpeljati iz člena 1 Prve direktive, v katerem zakonodajalec Unije le našteva oblike družb, ki že obstajajo v državah članicah in za katere veljajo določbe zadevne direktive.
- 23 Predložitveno sodišče meni, da tudi če bi se ugotovilo, da se področji uporabe Prve direktive in člena 4(3) zakona št. 2328/1995 prekrivata, zadnjenavedena določba ne bi bila v nasprotju s členom 1 te direktive. Ta člen 1 naj namreč ne bi opredeljeval delniške družbe, ampak naj bi le našteval oblike družb, za katere velja. Zato naj pravo Unije ne bi preprečevalo nacionalnemu zakonodajalcu, bodisi da določi nove oblike družb, ki ne spadajo na področje uporabe direktiv v zvezi z družbami, bodisi da ustanovi (posebne) delniške družbe, za katere veljajo pravila, ki odstopajo od prava Unije v zvezi z delniškimi družbami, če seveda te odstopajoče določbe niso v nasprotju s posebnimi določbami direktiv v zvezi z družbami in pravom Unije na splošno, kot naj bi bilo pri členu 4(3) zakona št. 2328/1995.
- 24 Po mnenju Symvoulio tis Epikrateias dejstvo, da neodgovornost delničarjev delniške družbe glede dolgov pravne osebe ni zagotovljena s pravom Unije, izhaja iz tega, da je v pravnih redih številnih držav članic že desetletja predvsem prek sodne prakse

priznано načelo spregleda pravne osebnosti, ki pod določenimi pogoji vodi do odgovornosti delničarja za obveznosti delniške družbe, ne da bi se postavljalo vprašanje, ali je navedeno načelo v nasprotju s pravom Unije, ter tudi iz tega, da pogoji za tak spregled pravne osebnosti niso bili usklajeni.

25 V skladu z manjšinskim mnenjem nekaterih članov predložitvenega sodišča pa ima izraz „delniška družba“ iz člena 1 Prve direktive minimalno obvezno vsebino. Menijo, da so temeljne značilnosti delniške družbe, od katerih nacionalni zakonodajalec ne more odstopati, te:

(a) stroga ločitev med premoženjem družbe in premoženjem delničarjev ter

(b) neobstoj osebne odgovornosti delničarjev za dolgove družbe, saj so delničarji zavezani le vplačati svoj vložek, ki ustreza razlogu za udeležbo v skupnem kapitalu družbe.

26 Ti člani poleg tega poudarjajo, da v nobenem pravnem redu države članice Evropske unije nista niti zakonodaja niti sodna praksa dopustili posega v načelo, da delničar ne odgovarja za dolgove delniške družbe s svojim osebnim premoženjem. V sodni praksi naj bi bilo priznано le, da če sta premoženje delniške družbe in premoženje delničarja popolnoma pomešana in je ta delničar z osebnimi dejanji ali opustitvami upravljал zdaj enotno premoženje v nasprotju z dobro vero, se v razmerju do upnikov družbe

ne more več sklicevati na načelo samostojnosti obeh premoženj (njegovega osebnega premoženja in premoženja družbe).

- 27 Predložitveno sodišče je tako ugotovilo, da si mnenja glede vprašanja, ali se področji uporabe člena 1 Prve direktive in člena 4(3) zakona št. 2328/1995 prekrivata, in glede združljivosti nacionalne zakonodaje z navedeno določbo nasprotujejo.
- 28 V teh okoliščinah je Symvoulio tis Epikrateias v skladu s členom 234, tretji odstavek, ES in sodbo z dne 6. oktobra 1982 v zadevi Cilfit in drugi (283/81, Recueil, str. 3415) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali Direktiva 68/151/EGS, ki v členu 1 določa: ‚Usklajevalni ukrepi, predpisani s to direktivo, se uporabljajo za zakone in druge predpise držav članic v zvezi z naslednjimi tipi družb: [...] – v Grčiji: *ανώνυμη εταιρία* [delniška družba] [...]; nasprotuje uvedbi nacionalne določbe, kot je člen 4(3) zakona 2328/1995, v delu, v katerem določa, da se globe, predvidene v predhodnih odstavkih tega člena za kršitve veljavne zakonodaje in stanovskih pravil, ki urejajo delovanje televizijskih postaj, ne naložijo le družbi, ki je pridobila dovoljenje za ustanovitev in poslovanje televizijske postaje, temveč skupno in nerazdelno tudi vsem njenim delničarjem, ki imajo več kot 2,5 % delnic?“

- 29 Sodišče je pozvalo zadevne osebe iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije, ki so želele sodelovati na obravnavi, naj se izrečejo zlasti o upoštevnosti členov 49 PDEU o svobodi ustanavljanja in 63 PDEU o prostem pretoku kapitala za odgovor na vprašanje, ki ga je postavilo Symvoulio tis Epikrateias.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 30 Vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, se nanaša na razlago Prve direktive.
- 31 Vendar je treba spomniti, da okoliščina, da je nacionalno sodišče vprašanje za predhodno odločanje oblikovalo formalno tako, da se je sklicevalo na nekatere določbe prava Unije, ni ovira za to, da Sodišče nacionalnemu sodišču predloži vse elemente razlage, ki so lahko koristni pri sojenju v zadevi, o kateri odloča, ne glede na to, ali jih ta v vprašanih navaja ali ne. Glede tega mora Sodišče iz vseh dejstev in dokazov, ki jih je predložilo nacionalno sodišče, zlasti iz obrazložitve predložitvene odločbe, zbrati elemente prava Unije, ki jih je treba razložiti, upoštevajoč predmet spora (glej sodbo z dne 27. oktobra 2009 v zadevi ČEZ, C-115/08, ZOdl. str. I-10265, točka 81).
- 32 Glede na dejansko stanje spora o glavni stvari in veljavno grško zakonodajo, je treba poleg Prve direktive razložiti še člena 49 PDEU in 63 PDEU.

Prva direktiva

- 33 Predložitveno sodišče z vprašanjem sprašuje, ali je treba Prvo direktivo razlagati tako, da nasprotuje nacionalni določbi, kot je člen 4(3) zakona št. 2328/1995, v skladu s katerim se globe, predvidene v predhodnih odstavkih tega člena za kršitve zakonodaje in stanovskih pravil, ki urejajo delovanje televizijskih postaj, ne naložijo le družbi, ki je

pridobila dovoljenje za ustanovitev in poslovanje televizijske postaje, temveč skupno in nerazdelno tudi vsem njenim delničarjem, ki imajo več kot 2,5 % delnic.

- 34 Grška vlada meni, da člen 4(3) zakona št. 2328/1995 ne določa na splošno nerazdelne odgovornosti delničarjev družbe, ki imajo več kot 2,5 % delnic, za dolgove pravne osebe, ampak da se upravne globe zaradi kršitve zakonodaje in pravil delovanja, ki urejajo poslovanje televizijskih postaj, naložijo tako družbi, ki ima dovoljenje za ustanavljanje in poslovanje televizijske postaje, kot tudi navedenim delničarjem, ki so posebej pomembni pri ustanovitvi in delovanju pravne osebe.
- 35 Spomniti pa je treba, kot je razvidno iz ustaljene sodne prakse, da postopek iz člena 267 PDEU temelji na jasni delitvi funkcij med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, ki je pristojno le za odločanje o razlagi ali veljavnosti aktov Unije, na katere se nanaša navedeni člen. V tem okviru ni dolžnost Sodišča, da presoja razlago določb nacionalnega prava, niti da razsoja o tem, ali je razlaga nacionalnega sodišča pravilna (glej sodbo z dne 18. januarja 2007 v zadevi Auroux in drugi, C-220/05, ZOdl., p. I-385, točka 25).
- 36 Zato je treba upoštevati razlago grškega zakona, kot je povzeta v točki 17 te sodbe in ki je predpostavka za vprašanje, postavljeno Sodišču.
- 37 Prva direktiva je bila sprejeta na podlagi člena 54(3)(g) Pogodbe EGS, ki je postal člen 50(2)(g) PDEU.

- 38 Po zadnjenavedeni določbi za uresničevanje svobode ustanavljanja zakonodajalec Unije sprejme direktive za uskladitev, kolikor je to potrebno, zaščitnih ukrepov, ki jih od družb ali podjetij iz drugega odstavka člena 54 PDEU za zaščito interesov družbenikov in tretjih zahtevajo države članice, zato da bi te zaščitne ukrepe izenačili v vsej Uniji. V skladu s členom 54, drugi odstavek, PDEU „družbe ali podjetja“ pomenijo družbe ali podjetja, ustanovljena po civilnem ali gospodarskem pravu, vključno z zadrugami, in druge pravne osebe javnega ali zasebnega prava, razen neprofitnih.
- 39 Kot je razvidno iz prvih dveh uvodnih izjav Prve direktive, je njen cilj uskladitev nacionalnih določb v zvezi z objavo, veljavnostjo sprejetih obveznosti in ničnostjo delniških družb ter družb z omejeno odgovornostjo. Pravila, ki jih je treba prenesti v vsako nacionalno pravo, so v členih od 2 do 12 Prve direktive.
- 40 Čeprav je v tretji uvodni izjavi nakazano, da obstaja načelo, da so samo družbe s svojim premoženjem odgovorne za svoje dolgove v razmerju do tretjih oseb, navedena direktiva ne določa enotnega pojma delniške družbe niti družbe z omejeno odgovornostjo, ki bi temeljila na tem načelu. Člen 1 Prve direktive pa našteva za vsako državo članico različne vrste družb po pravu te države članice, za katere je treba uporabiti pravila iz členov od 2 do 12.
- 41 Torej Prva direktiva ne določa, kaj mora biti delniška družba ali družba z omejeno odgovornostjo, ampak le pravila, ki jih je treba uporabiti za nekatere vrste družb, ki jih je zakonodajalec Unije opredelil kot delniške družbe ali družbe z omejeno odgovornostjo.

- 42 Poleg tega, čeprav je iz proučitve prava držav članic, kot ga je opravila generalna pravobranilka v točki 34 sklepnih predlogov, razvidno, da v večini primerov družbeniki družb, naštetih v členu 1 Prve direktive, ne odgovarjajo osebno za dolgove delniške družbe ali družbe z omejeno odgovornostjo, iz tega ni mogoče sklepati, da gre za splošno načelo prava družb, ki velja v vseh okoliščinah in brez izjem.
- 43 Prav tako je treba v zvezi z obveznostmi družbe navesti, da iz členov od 7 do 9 Prve direktive, v katerih je več pravil v zvezi s tem, ni mogoče izpeljati nobenega splošnega načela.
- 44 Niti iz besedila Prve direktive niti iz njene razlage glede na njen predmet ali pravo držav članic ni razvidno, da bi ta direktiva določala pravilo, da delničar ne more nikoli biti odgovoren za globo, naloženo družbi, zlasti ne takrat, ko bi bila globa naložena skupno in nerazdelno delniški družbi in temu delničarju.
- 45 Poleg tega obstoj takega pravila v nacionalnem pravu ne bi posegal v predmet Prve direktive glede na njegovo omejenost.
- 46 Zato je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba Prvo direktivo razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni določbi, kot je člen 4(3) zakona št. 2328/1995, v skladu s katerim se globe, predvidene v predhodnih odstavkih tega člena za kršitve veljavne zakonodaje in stanovskih pravil, ki urejajo delovanje televizijskih postaj, ne naložijo le družbi, ki je pridobila dovoljenje za ustanovitev in poslovanje televizijske

postaje, temveč skupno in nerazdelno tudi vsem njenim delničarjem, ki imajo več kot 2,5 % delnic.

Svoboda ustanavljanja in prosti pretok kapitala

- ⁴⁷ Na stvarno področje uporabe člena 49 PDEU glede svobode ustanavljanja spadajo nacionalne določbe, ki se uporabijo, kadar ima državljan zadevne države članice kapitalski delež v družbi s sedežem v drugi državi članici, kar mu omogoča, da vpliva na sprejemanje odločitev te družbe in določi njene dejavnosti (glej v tem smislu med drugim sodbe z dne 13. aprila 2000 v zadevi Baars, C-251/98, Recueil, str. I-2787, točka 22; z dne 23. oktobra 2007 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-112/05, ZOdl., str. I-8995, točka 13, in z dne 26. marca 2009 v zadevi Komisija proti Italiji, C-326/07, ZOdl., str. I-2291, točka 34).
- ⁴⁸ Na stvarno področje uporabe člena 63 PDEU glede prostega pretoka kapitala spadajo zlasti neposredne naložbe v obliki udeležbe v podjetju z lastništvom delnic, ki omogoča dejansko sodelovanje pri njegovem upravljanju in nadzoru, in portfeljske naložbe, to je pridobitev vrednostnih papirjev na trgu kapitala, opravljena izključno z namenom uresničitve finančne naložbe in brez namena vplivati na upravljanje in nadzor podjetja (glej v tem smislu sodbo z dne 17. septembra 2009 v zadevi Glaxo Wellcome, C-182/08, ZOdl., str. I-8591, točka 40).
- ⁴⁹ Nacionalna zakonodaja, ki se ne uporablja samo za deleže, ki imetniku omogočajo, da ima vpliv na družbene odločitve in da odloča o njenih dejavnostih, temveč se uporablja ne glede na velikost deleža, ki ga ima delničar v družbi, lahko spada tako v okvir člena 49 PDEU kot člena 63 PDEU (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 36).

- 50 V zadevi iz postopka v glavni stvari grška zakonodaja omejuje največji delež, ki ga ima lahko fizična ali pravna oseba v delniškem kapitalu družbe, ki ima dovoljenje za ustanovitev, vzpostavitev in poslovanje televizijske postaje, na 25 %. Poleg tega člen 4(3) zakona št. 2328/1995 določa, da se lahko globa naloži delničarju, brž ko ima več kot 2,5 % delnic take družbe.
- 51 Glede na razdelitev preostalega delniškega kapitala, zlasti če je razpršen med veliko število delničarjev, je lahko 25-odstotni delež dovolj velik za izvajanje nadzora nad družbo ali vsaj za vplivanje na sprejemanje odločitev te družbe in določanje njenih dejavnosti v smislu sodbe Baars, na katero je bilo opozorjeno v točki 47 te sodbe (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, točka 38). Grška zakonodaja lahko torej spada na področje uporabe člena 49 PDEU.
- 52 Poleg tega lahko v delu, v katerem se nanaša na delničarje, ki imajo več kot 2,5 % delnic, vendar katerih udeležba ni dovolj velika, da bi jim omogočala nadzor ali vplivanje na sprejemanje odločitev družbe, ta zakonodaja spada tudi na področje uporabe člena 63 PDEU.
- 53 Zato je treba razložiti obe ti določbi.
- 54 V skladu z ustaljeno sodno prakso se pojem „omejitev“ v smislu člena 49 PDEU nanaša na ukrepe, ki prepovedujejo, ovirajo ali naredijo izvrševanje svobode ustanavljanja manj zanimivo (sodba z dne 28. aprila 2009 v zadevi Komisija proti Italiji, C-518/06, ZOdl., str. I-3491, točka 62).

- 55 Prav tako je treba za „omejitve“ v smislu člena 63(1) PDEU šteti nacionalne ukrepe, ki lahko preprečijo ali omejijo pridobitev delnic zadevnih podjetij oziroma odvrnejo vlagatelje iz drugih držav članic od vlaganja v njihov kapital (zgoraj navedena sodba Komisija proti Nemčiji, točka 19).
- 56 V zadevi, obravnavani v postopku v glavni stvari, je treba ugotoviti, da ima zadevni nacionalni ukrep za vlagatelje odvrtačni učinek in da tako vpliva na njihov dostop do trga deležev v družbah.
- 57 Nacionalni ukrep namreč omogoča, da so delničarji televizijske delniške družbe odgovorni za globe, naložene tej družbi, zato da bi ti delničarji ukrepali tako, da bi navedena družba upoštevala grško zakonodajo in stanovska pravila, čeprav jim pooblastila, ki jih pravila o delovanju organov delniških družb priznavajo tem delničarjem, za to ne dajejo dejanskih možnosti.
- 58 Poleg tega, čeprav velja ukrep brez razlikovanja za grške vlagatelje in vlagatelje iz drugih držav članic, pa je njegov odvrtačni učinek večji za vlagatelje iz drugih držav članic kot za grške vlagatelje.
- 59 V delu, v katerem je cilj zakona spodbuditi delničarje, da se povežejo z drugimi delničarji, da bi lahko vplivali na odločitve vodstva družbe, to možnost namreč, čeprav jo imajo vsi delničarji, nedvomno težje uresničijo vlagatelji iz drugih držav članic, ki

niso tako dobro seznanjeni s stanjem medijev v Grčiji in ne poznajo nujno različnih skupin ali povezav, zastopanih v kapitalu družbe, ki ima dovoljenje za ustanovitev, vzpostavitev in poslovanje televizijske postaje.

- 60 Iz navedenega je razvidno, da nacionalni ukrep, kot je ta iz postopka v glavni stvari, omejuje svobodo ustanavljanja in prosti pretok kapitala.
- 61 Isto bi veljalo, če bi se tak ukrep razlagal tako, kot trdi grška vlada in kot je navedeno v točki 34 te sodbe.
- 62 Omejitev svobode ustanavljanja in prostega pretoka kapitala je lahko utemeljena, če ustreza nujnim razlogom v splošnem interesu, če je primerna za uresničitev zastavljenega cilja in če ne presega tega, kar je nujno za njegovo doseganje (glej v tem smislu v zvezi s svobodo ustanavljanja zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Italiji, C-518/06, točka 72, in v zvezi s prostim pretokom kapitala zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Nemčiji, točki 72 in 73).
- 63 Kot je navedlo predložitveno sodišče, je cilj zadevnega ukrepa iz zadeve v postopku v glavni stvari zagotoviti, da televizijske družbe upoštevajo zakonodajo in stanovska pravila novinarjev, da se med drugim ne bi posegalo v čast ali zasebno življenje oseb, katerih slika se pojavi na zaslonu ali katerih ime je navedeno. Nedvomno gre za legitimni cilj.
- 64 Komisija je na obravnavi navedla, da noben element iz spisa ne omogoča ugotoviti, zakaj bi bilo treba šteti, da lahko delničar, ki ima več kot 2,5 % delnic televizijske družbe, vpliva na vodenje družbe. Grška vlada je kot odgovor na vprašanje v zvezi s tem navedla, da so bili v obdobju sprejemanja zakona št. 2328/1995 številni novinarji taki

delničarji in da je bil cilj tega zakona na eni strani razdrobiti delniški kapital televizijskih družb, da bi se izognili temu, da bi imel en sam delničar preveliko moči, in na drugi strani spodbuditi delničarje, da oblikujejo skupine za sprejetje odločitev v zvezi s programi.

- 65 V zvezi s tem je treba navesti, da tudi če je ob sprejetju zakona št. 2328/1995 obstajala statistična povezava med delničarjem, ki ima 2,5 % delnic televizijske družbe, in poklicem novinarja, taka povezava ni dovolj, da bi se štelo, da lahko zadevni ukrep zagotavlja uresničevanje cilja, ki mu sledi, in zlasti da ne presega tega, kar je nujno za njegovo doseganje.
- 66 Čeprav je namreč mogoče šteti, da je poklic novinarja primerno merilo za opredelitev oseb, ki lahko vplivajo na vodenje televizijske družbe, to ne velja za nekoga, ki je zgolj delničar, ki ima le malo več kot 2,5 % delnic ali celo dovolj delnic za vplivanje v smislu zgoraj navedene sodbe Baars v organih televizijske družbe.
- 67 V zvezi s tem je treba navesti, da če je cilj ukrepa, da novinarji upoštevajo zakone in stanovska pravila, bi bilo primerneje, da so osebno sankcionirani za kršitve, ki jih storijo, kot pa da se sankcije naložijo delničarjem, ki niso nujno novinarji.
- 68 V tem okviru je treba poudariti, da grški zakon vsebuje druge možnosti za sankcije, ki so primernejše za doseganje cilja, ki mu sledi, saj zadevajo televizijsko dejavnost, in ne le lastništvo delniškega kapitala, kot so začasna prekinitev ali prenehanje razširjanja

zadevne programske vsebine, začasna prekinitev do treh mesecev oddajanja celotnega televizijskega programa, odvzem dovoljenja za poslovanje postaje ali sankcije etične narave.

- 69 Poleg tega je domneva, da so vsi delničarji delniške družbe strokovnjaki na področju, na katero spada glavna dejavnost družbe, zanikanje prostega pretoka kapitala, ki se nanaša med drugim na portfeljske naložbe, to je pridobitev vrednostnih papirjev na trgu kapitala, opravljena izključno zaradi uresničitve finančne naložbe in brez namena vplivati na upravljanje in nadzor podjetja (sodba z dne 28. septembra 2006 v združenih zadevah Komisija proti Nizozemski, C-282/04 in C-283/04, ZOdl., str. I-9141, točka 19). Ravno to vrsto naložb pa bi lahko opravljali vlagatelji iz drugih držav članic, ki želijo povečati raznovrstnost svojih naložb.
- 70 Iz vsega navedenega je razvidno, da je treba člena 49 PDEU in 63 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta nacionalni določbi, kot je člen 4(3) zakona št. 2328/1995, v skladu s katerim se globe, predvidene v predhodnih odstavkih tega člena za kršitve zakonodaje in stanovskih pravil, ki urejajo delovanje televizijskih postaj, ne naložijo le družbi, ki je pridobila dovoljenje za ustanovitev in poslovanje televizijske postaje, temveč skupno in nerazdelno tudi vsem njenim delničarjem, ki imajo več kot 2,5 % delnic.

Stroški

- 71 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Prvo direktivo Sveta z dne 9. marca 1968 o uskladitvi zaščitnih ukrepov za varovanje interesov družbenikov in tretjih oseb, ki jih države članice zahtevajo od gospodarskih družb v skladu z drugim odstavkom člena 58 Pogodbe, zato da se oblikujejo zaščitni ukrepi z enakim učinkom v vsej Skupnosti (68/151/EGS) je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni določbi, kot je člen 4(3) zakona št. 2328/1995 „Pravna ureditev zasebne televizije in lokalnega radia, ureditev vprašanj v zvezi s trgom radiotelevizije in druge določbe“, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 2644/1998 „o opravljanju plačljivih radijskih in televizijskih storitev“, v skladu s katerim se globe, predvidene v predhodnih odstavkih tega člena za kršitve zakonodaje in stanovskih pravil, ki urejajo delovanje televizijskih postaj, ne naložijo le družbi, ki je pridobila dovoljenje za ustanovitev in poslovanje televizijske postaje, temveč skupno in nerazdelno tudi vsem njenim delničarjem, ki imajo več kot 2,5 % delnic.**
- 2. Člena 49 PDEU in 63 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotujeta taki nacionalni določbi.**

Podpisi